

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה סא.

דקאזיל מיניה ומיניה. שהולך ומתגלגל הכלי כל שעה ע"י שהוא מנגלגלו ומורידו לצור הלכך שלא צממתו לא דחיישינן ללמא נגע: **מתני' המטטר יינו של עובד כוכבים.** שעשאו צכשרות למוכרו לישראל ולא נתן דמים עכשיו לעובד כוכבים עד שימכרנו ונתנו כרשותו של עובד כוכבים: **מוסר.**

למירמת ליה עובד כוכבים ולא נגע דלמא חזו לי הני ישראל דעברי ציה"ר ומפסידנא ואפילו אין מפתח וחותם (א) שרי הוא שאין לו כלום על אותו יין כגון שכתב לו התקבלתי ממך כדאמרין לקמן צאדך צצא: **ר"ש זן אלעזר כו.** מפרש בגמרא [ע"ב]: **המטטר יינו של עובד כוכבים כו' מוסר.** אם בית פתוח לרשות הרצים כדפרי' לעיל: **אבל אם רולה כו.** שהיה נעשה לו משכון הואיל ויש לו מלוה על היין אסור ללא מירתת דקבר אי חזו לא מפסידנא דמי טבע לי אמינא דידי הוא: **גמ' רולנין.** מוכרין בשמים וישראלים הן עוברין מעיר לעיר ומירתת עובד כוכבים דלמא חזו לי דרך רשות הרצים: **דלסיים וצניה.** שאין נכנסין זה אלף צרות וכ"ע ידעי כי עיילי זה ומאי למיקם עלה הניא שעתא: **וחלון כרה"ר דמי.** אפילו בית פתוח לחצר וחלון פתוח לחצר ציה"ר כנגד פתח הבית כמאן דפתוח לרה"ר דמי. לטון אחר חלון של ישראל פתוח כנגד פתח הבית כרה"ר דמי וכן עיקר: דרך אשפה לעמוד בני אדם עליה: **דיקלא.** דקל של ישראל נגד הפתח ומתיירא העובד כוכבים עכשיו ועלה לטול פירות ויראני נוגע: **פסיק רישא.** של דקל ומעמה אין זו פירות: **ומאן דאסר.** מימר אמר עובד כוכבים למה ליה דסליק התם: **צחצר**

התם דקאזיל מיניה ומיניה. פ"ה שהולך ומתגלגל כל שעה ע"י שהוא מנגלגלו ומורידו לצור הלכך שלא צממתו לא דחיישינן ללמא נגע לפי הדומה משמע שרש"י רולה לומר דמגע עובד כוכבים שלא כוונה ע"י דבר אחר אסור צממיה והכא שהכשירוהו צממתו היינו לפי שלא היה אחרו צידו אלא סמוך לצור וזרקה ומ"מ שלא צממתו אסור אע"פ שזריקה צב טהור כיון שהוא סמוך החמירו ביין דלמא נגע וכן פירש רש"י צבס רש"י וחלק בין זורק מכנגדו לזורק למרחוק מיהו לא יתכן דפרישית לעיל (ז):

המטטר יינו של עובד כוכבים. פירוש רש"י צממיה דמא צמא כגון שכתב לו התקבלתי דהוה ליה יינו של ישראל ודקדמיני ספסא והוי ספסא פירושא דרישא צמית מפתח לרה"ר ובעיר ישראלים ועובדי כוכבים דריס זה מותר ואע"פ שאין מפתח וחותם צד ישראל ואע"ג דגמרא צברייתא צענין ציינו של ישראל צחצר אחרת שאין ישראל דר צאותה חצר מפתח וחותם הכל שאני כיון שפתח פתוח לרה"ר צעיר שכולה עובדי כוכבים אסור ואף צפתח פתוח כיון שאין כאן מפתח וחותם והקשה ר"ת היכי פריך בגמרא הא איכא רולנין המחזירין צעירות וכי מה ידעו הרובלין שיראו היין צמינו של עובד כוכבים בלא מפתח וחותם שהוא של ישראל שירא העובד כוכבים מהם כי אין לדמות לעיר ישראל ועובדי כוכבים דריס זה שחמיר רש"י כאן אף בלא

במשה אסור (א) עשן ומשמר תל"מ ו"צ ס"א עד שירשיב שומר: (ב) שם אינו מנימו כל"ל ואתו ו' נמחק: (ג) רש"י ד"ה מותר וכו' וחותם בידו שרי: (ד) תוס' ד"ה התם וכו' דפרישית לעיל. צ"ב נדק נ ד"ה ה"ב: (ה) ד"ה המטטר וכו' יפסיד מולמבור: (ו) בא"ד צממיה כשהפקידו: (ז) בא"ד אין להטיר כיון שהוא ברישות: (ח) בא"ד ו"ל דה"ו וכו' מפתח וחותם ועלה מפתח. צ"ב פירוש דהשתא דטולה [עובדי כוכבים אסור] אף בשם מפתח וחותם הא דקמיני עד שיש ומשמר בכל גוונא קמיין אף בלא מפתח וחותם ועלה מפתח אין השומר כו' דלף ציונא ונכנס מותר אפי' אין מפתח וחותם: (ט) ד"ה וחלון וכו' שיכנס בו העובד כוכבים אפי' הוא:

הגהות הב"ח

(א) במשנה אסור (א) עשן ומשמר תל"מ ו"צ ס"א עד שירשיב שומר: (ב) שם אינו מנימו כל"ל ואתו ו' נמחק: (ג) רש"י ד"ה מותר וכו' וחותם בידו שרי: (ד) תוס' ד"ה התם וכו' דפרישית לעיל. צ"ב נדק נ ד"ה ה"ב: (ה) ד"ה המטטר וכו' יפסיד מולמבור: (ו) בא"ד צממיה כשהפקידו: (ז) בא"ד אין להטיר כיון שהוא ברישות: (ח) בא"ד ו"ל דה"ו וכו' מפתח וחותם ועלה מפתח. צ"ב פירוש דהשתא דטולה [עובדי כוכבים אסור] אף בשם מפתח וחותם הא דקמיני עד שיש ומשמר בכל גוונא קמיין אף בלא מפתח וחותם ועלה מפתח אין השומר כו' דלף ציונא ונכנס מותר אפי' אין מפתח וחותם: (ט) ד"ה וחלון וכו' שיכנס בו העובד כוכבים אפי' הוא:

מוסף רש"י

המטטר יינו של עובד כוכבים. ישראל שדק ענינם של עובדי ביתר כדי למכור לישראל ואין טוחן מעת לעתים עד שימכרנו לאחר זמן וטוחן כרשותו של עובדי (ע"ב) והלכה כותב לו התקבלתי. אם טוחן לו העובדי התקבלתי ממך מעות, לומר הריני חלוני קבלתי מעות, שאני מעבד דקל הוא"א יין מרשותי בכל עת שמחלה (ע"ב). מותר. אם יש מפתח או חותם צד ישראל (ע"ב). זה היה מעשה בבית שאן ואסור. כיון דיש לו מלוה על אותו יין מאי דבעי עבד, אבל מלוה שאני על אותו יין כמי שאין לו עליו חוב דמי, דקמיני רישא הלה כחב לו התקבלתי ממך מעות מותר (ע"ב). ישמעאל

מפתח וחותם דהתם ירא העובד כוכבים שמה אותו ישראל אמר לישראלים הדריס שם לתת לב על יינו אבל רובלים עוזרים לפי שעה מה ידעו ועוד שמדמה אשפה ודיקלא לפתח פתוח וכי מה עבד ע"י ישראל הדר צעיר על האשפה או יעלה על הדקל ועוד למאי דמפרש בגמרא אי לתי"א אי לר"ש בן אלעזר דאפילו צעיר שכולה עובדי כוכבים אם הפקידו צמית עובד כוכבים אחר מותר משום דעובד כוכבים אחר מירתת וזה תימה גדולה דכיון שאין שם מפתח וחותם ניחוש פן ינסכנו הנפקד כי אין לומר שהנפקד ירא מן המוכר כי יעליל עליו כי מה חושש המוכר אל שם של ישראל הוא ועוד קשה דמדמיני ספסא והלה כותב התקבלתי מכלל דרישא לאו צהכי מיירי לכן נראה לר"ת להעמיד משנתנו צ"ש מפתח וחותם וכן פרש"י צפירושים ראשונים ובלא כחז לו העובד כוכבים התקבלתי והלכך צעיר ישראל ועובדי כוכבים דריס זה ופתח פתוח לרה"ר אע"פ שהוא יינו של עובד כוכבים מותר כיון דמפתח וחותם צידו שהעובד כוכבים ירא פן יראה ישראל טורה ומזיף יגד לישראל שטיהרו ויפסיד (ח) למכור יינו ולא דמי לעובד כוכבים שמתא צד הצור של יין דאסירנא צ"ש לו מלוה עליו דהתם כיון שאין מפתח וחותם סומך על זה שיוכל לנסכו קודם שיראהו שום אדם והשתא ניחא דלף צעיר שכולה עובדי כוכבים כיון שיש מפתח וחותם הוה לנו להתיר משום רולנין שיראהו טורה ומזיף ציינו שאותו יין של ישראל הוא וכן ירא ממקום דאיכא אשפה ודיקלא כמו צפתח פתוח ואחי נמי שפיר למאן דשרי בגמרא (י) שהפקידו צמית עובד כוכבים אחר אי לא חיישינן לגומלין דצמית עובד כוכבים אחר הוה יינו של ישראל שאין לעובד כוכבים האחר שום דבר על היין וכיון שיש מפתח וחותם אין לחוש שיטורח הנפקד עובדי כוכבים כי להטיר ויכרי אמרינן צברייתא בגמרא יינם של ישראל עוברין ורשותו של עובד כוכבים וישראל דר צחצר אחרת מותר והוא שיש מפתח וחותם וחצר אחרת הוה כעיר שכולה עובדי כוכבים כיון שאין פתח פתוח לרה"ר צעיר שכולה עובדי כוכבים אסור ואע"פ שיש מפתח וחותם צידו ולא יועיל כלום פתח פתוח כדמוקי לה בגמרא צעיר שיש לה דלתיס וצריח שאין רובלים עוזרים דרך שם שלא ירגישו דכיון שלא כתב התקבלתי א"כ יינו של עובד כוכבים הוא וכן תניא בגמרא דיון של עובד כוכבים וישראל דר צחצר אחרת אסור לכ"ע אע"פ שיש מפתח וחותם וספסא דקמיני והלה כותב התקבלתי הוה יינו של ישראל הלכך צממתו וחותם שרי אבל בלא מפתח וחותם אין להתיר כיון (י) שצדשות העובד כוכבים דבכל ינסכנו ולא דמי להיא דנמא צד הצור שהתירו צאין לו מלוה על היין דהתם איכא תרתי לטיבותא יינו של ישראל וצדשות ישראל מועיל כמו מפתח וחותם ולהכי מייתי לעיל ראייה מהך דפרי' לעיל והיא דישאל דר צאותה חצר שהיין מונח שם לא שאל ציינו של ישראל לא שאל שאל ציינו של עובד כוכבים א"כ אף בלא מפתח וחותם כדאמר ליה ר' יוחנן דלמא תני אע"פ שאין מפתח וחותם משום דישאל דר צאותה חצר חשוב כמו שומר דקמיני ציונא ונכנס דתנין אין השומר צריך להיות יושב ומשמר אע"פ שהוא יואל ונכנס כו' וא"ת היאך נוכח ממתני' דיונא ונכנס סגי לכתחלה אף נכנס מפתח וחותם כיון שהעמדנו צ"ש מפתח וחותם וצ"פ דחולין (דף ג. וס) מייתי לה להתיר אף לכתחלה דקא פריך התם ויונא ונכנס לכתחלה לא והתנין אין השומר צריך כו' ומה ראייה היא זו שאני הלא שיש מפתח וחותם וי"ל דה"פ צעיר שכולה עובדי כוכבים אסור (י) אף צ"ש מפתח וחותם ועלה מפרש (ח) אין השומר צריך כו' אלא אפילו יואל ונכנס ומתוך שהעמיד ר"ת כולה שמעתינן צממתו וחותם ואפילו הכי מטהר יינו של עובד כוכבים צדשות עובד כוכבים שכולה עובדי כוכבים אסור כיון שלא כתב לו התקבלתי היה ר"ת רולה לאסור אותם היינו שקונין העובדי כוכבים מישראל ומוליכין אותם ממקום הזול למקום היוקר ואע"פ שמחמתים אותם חותם בתוך חותם צמית מלא חשוקים ושולים כפולים מצד זה ומצד זה דלא תנן המטטר יינו של עובד כוכבים כו' צעיר שכולה עובדי כוכבים אסור אע"פ שיש מפתח וחותם וכיון דקיימא לן כר"א דשרי צמות אחד אין לנו לחלק בין חותם אחד לחותם בתוך חותם דכי אסירנא חותם אחד נאסר גם שני חותמות ואחרי כן מלא טעם להתיר דדוקא מטהר יינו של עובד כוכבים שלקחו העובד כוכבים צדשותו ולא טרח צו יוצא בקל לזייף אבל הכא כיון שטורח כל כך שלוקח אותו מישראל וגם מחמתו חותם בתוך חותם ונושא להשתכר צו אין לירא שיטרח וזיזין פן יפסיד טרחו ועל סמך היתר זה שמה יין שהוא מאלצירי"א צוה הענין ועוד הארכתי צענין שלימות יין צד עובד כוכבים לעיל צפרק אין מעמדין (דף לא) ד"ה דלמא וס: ד"ה השולח: **והאיכא רובצין.** ואע"ג דתקנת עזרא (א) לא הייתה אלא שיעברו צעירי צנות ישראל שלא יתגנו על צעליהן לפי דרכם היו עוזרים שם: **והר"ן ברשות הרבים דמי.** פי' צקונטרס ל"א חלון של ישראל פתוח כנגד פתח הבית ואם הבית שהיין צו סגור דליכא למיחש שיכנס (ב) זה העובד כוכבים ואפילו הוא פתוח אין לחוש שיכנס צו ויסגור צעדו דמירתת מישראל שנגדו כיון שאין העובד כוכבים דר צמית היין ודוקא ציוס אבל צלילה אסור:

ק א מיי פ"ב מהל מ"א הלכה ט סמג לארין קמח טו"ע י"ד סי' קכה סעף ה: קא ב ג ד ה ו ז ח ט מיי פ"ב שם הלכה ג ד ה ו ועיין בהשגות סמג לארין קמח טו"ע י"ד סי' קבל סעף ה: קב י מיי שם הל' ו: קג ב מיי שם הלכה א סמג שם טו"ע ע: סי' קל סעף ט: